

РЕШЕНИЕ

№ 5685

гр. С., 29.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 176 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: **БОРЯНА В. ПЕТРОВА**

при участието на секретаря **ТЕОДОРА ГР. ТОДОРОВА**
като разгледа докладваното от **БОРЯНА В. ПЕТРОВА** Гражданско дело № 20221110159974 по описа за 2022 година

Предявени са по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК положителни установителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 327, ал. 1 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено, че „ФИРМА“ ООД дължи на ЕТ „ФИРМА“ сума в общ размер на 2 407,22 лева, от които 2 000,00 лева, представляваща главница за неизпълнено задължение по фактура № 483 от 20.05.2020 г., ведно със законната лихва, считано от 30.06.2022 г. до изплащане на вземането и сумата 407,22 лева, представляваща лихва за периода от 20.06.2020 г. до 22.06.2022 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.дело № 35434/2022 г. по описа на СРС, 176 състав.

Ищецът ЕТ „ФИРМА“ твърди, че 20.05.2020 г. е издал фактура № 483 на обща стойност 2 000,00 лв. за осъществяване на сделка с предмет „Идеен проект и разработка на система за автоматично пълнене на бункери към пакетиращи машини“, включваща „Авансово плащане по идеен проект и разработка на система за автоматично пълнене на бункери към пакетиращи машини“ - на стойност 500,00 лв. и „Материали“ - на стойност 1 500,00 лв. Навежда твърдения, че по посочената фактура не са постъпили никакви плащания. Претендира и сума в размер на 407,22 лева, представляваща лихва за забава върху сумата от 2 000,00 лева за периода от 20.06.2020 г. до 22.06.2022 г., както и законна лихва върху главницата, считано от 30.06.2022 г. до изплащане на вземането. При тези твърдения ищецът моли съда да признае за установено, че ответникът му дължи горепосочените суми.

Ответникът „ФИРМА“ ООД, надлежно уведомен за правото си по чл.

131 ГПК, не е депозирал писмен отговор. В депозираното по реда на чл. 414 от ГПК възражение срещу заповедта за изпълнение, ответникът е навел възражение за недължимост на сумата по издадената заповед за изпълнение, тъй като не били налице облигационни отношения между страните.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 2 от ГПК, приема за установено следното:

Във връзка със спорните факти и обстоятелства между страните и съгласно чл. 154, ал. 1 ГПК, съдът е разпределил доказателствената тежест за релевантните по делото факти, като по иска с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД е указал, че в тежест на ищеца е да установи възникването на облигационно отношение по издадена фактура за изработка на проект с предмет „Идеен проект и разработка на система за автоматично пълнене на бункери към пакетиращи машини“ между него и ответника, по силата на която за ответника е възникнало задължение за плащане на уговорената цена в претендирания размер.

При установяване на тези обстоятелства в тежест на ответника е да докаже, че е погасил претендираните вземания.

По иска с правно основание чл. 86 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже възникването на главен дълг, в т.ч. основанието, от което произтича вземането му, изпадането на длъжника в забава и размера на обезщетението за забава.

В тежест на ответника е да докаже погасяване на дълга на падежа.

Договорът за търговска продажба по смисъла на чл. 318 ТЗ е двустранен, възмезден, консенсуален и неформален, поради което сключването му предпоставя постигане на съгласие между продавача и купувача относно съществените елементи на продажбата – предмет /стока/ и цена, без да е необходимо обективизиране на съгласието в писмена форма, т.е. сключването на договора може да бъде установено с всички допустими от ГПК доказателствени средства. С постигането на съгласие за продавача възниква задължението да заплати уговорената цена. Поради консенсуалния характер на сделката предаването на вещта и плащането на цената не са елемент от фактическия състав на търговската продажба, а са относими към изпълнението на произтичащите от договора задължения, като при липса на други договорености - чл. 327, ал. 1 ТЗ поставя плащането в зависимост от предаването. От момента на сключване на договора за купувача възниква задължението да плати договорената цена. Договорът за търговска продажба е неформален договор, освен в предвидените от закона случаи, поради което съставянето на счетоводни или други документи /фактури, разписки, приемо-предавателни протоколи и др./, не е изискване за действителност на сделката, а касае установяването на фактите относно цената и количеството на стоката, предаването ѝ от продавача на купувача и др.

В случаите, когато страните са оформили продажбата чрез съставена за целта фактура, фактурата съставлява доказателство за сключването на договора и за породените от него права и задължения, но не е условие за действителността му. Отсъствието на изискуеми от Закона за счетоводството реквизити във фактурата само по себе си не е основание за отричане на продажбеното правоотношение, тъй като поради неформалния характер на продажбата преценката за сключване на договора не следва да бъде ограничавана само до съдържанието на фактурата, а следва да бъде направена с оглед на всички доказателства по делото, в т.ч. и на тези относно предприети от страните действия по изпълнение на договора /получаване на стоката или плащане на цената/, които при определени предпоставки могат да се разглеждат като признания за съществуването на облигационната връзка /виж например Решение № 46 от 27.03.2009 г. на ВКС по т. дело № 454/2008 г., II т. о., ТК и Решение № 96 от 26.11.2009 г. на ВКС по т. дело № 380/2008 г., I т. о., ТК/.

Процесната фактура № ... от 20.05.2020 г., като частен документ, свидетелстващ за облигационни отношения между страните, може да се счита за валиден договор, ако носи реквизитите на такъв. Фактурата може да се обсъжда и като счетоводен документ, който, като такъв, да свидетелства за облигационни отношения между търговци, на основание разпоредбата на чл. 53, ал. 1 от ТЗ, според която всеки търговец е длъжен да води счетоводство и на основание разпоредбата на чл. 55, ал. 1 от ТЗ, според която редовно водените търговски книги и записвания в тях могат да се приемат като доказателство между търговци за установяване на търговски сделки. Значението на фактурата като доказателство за сключен договор за търговска продажба на стоки е даден с множество решения на ВКС - решение № 46/27.03.2009 г. по т. д. № 546/2008 г., II т. о.; решение № 71/22.06.2009 г. по т. д. № 11/2009 г.; решение № 62/25.06.2009 г. по т. д. № 546/2008 г.; решение № 42/19.04.2010 г. по т. д. № 593/2009 г. на II т. о.; решение № 96/26.11.2009 г. по т. д. № 380/2009 г., I т. о.; решение № 166/26.10.2010 г. по т. д. № 991/2009 г., II т. о.; решение № 109/07.09.2011 г. по т. д. № 465/2010 г., II т. о., постановени по реда на чл. 290 от ГПК, с които е прието, че фактурата може да се приеме за доказателство, установяващо договор за търговска продажба на стоки в случаите, когато съдържа всички необходими елементи от съдържанието на сделката - вид на стоката, стойност, начин на плащане, имената на лицата, положили подписи за продавач и купувач, време и място на съставяне.

В решение № 252 от 03.01.2013 г. по т. д. № 1067/2011 г. на ВКС, I т.о., е прието, че дори фактурата да не съдържа всички предвидени в Закона за счетоводството реквизити, в т.ч. и подпис на купувача, или да е оспорена в процеса, съдът е длъжен да прецени доказателственото ѝ значение за удостоверените в нея факти заедно с всички останали доказателства по делото, включително с извънсъдебното признание на оспорващата страна, за каквото следва да се счита частичното плащане по фактурата, вписването ѝ в

дневниците за продажби и покупки на продавача и купувача, отразяването на стойността ѝ в справките-декларации по ЗДДС и ползването на данъчен кредит. Отразяването на фактурите в ДДС дневниците на купувача, както и ползването на данъчен кредит от получателя, са обстоятелства, релевантни за установяване възникването на продажбено правоотношение и предаване на стоките, предмет на същото /вж. решение № 96/26.11.2009г. по т.д.№ 380/2009г. на ВКС, I т.о., решение № 20/25.03.2013г. по т.д.№ 206/2012г. на ВКС, I т.о., решение № 228/07.01.2015г. по т.д.№ 3597/2013г. на ВКС, I т.о. и др./.

Съгласно непротиворечивата практика на ВКС, обективирана в решение № 46/27.03.2008 г. по т. д. № 454/2008 г., решение № 96/26.11.2009 г. по т. д. № 380/2008 г., решение № 42/15.04.2010 г. по т. д. № 593/2009 г. и др., фактурата може да се приеме като доказателство за сключен договор, ако отразява съществените елементи от съдържанието на сделката – вид на предоставената услуга, стойност, начин на плащане, имена на страните, респективно на техните представители, време и място на сключване на договора. Според други решения на ВКС, а именно – решение № 211/30.01.2012 г. по т.д. № 1120/2010 г., II ТО, решение № 109/07.09.2011 г. по т.д. № 465/2010 г., II ТО, решение № 92/07.09.2011 г. по т.д. № 478/2010 г., II ТО, решение № 30/08.04.2011 г. по т.д. № 416/2010 г., I ТО, решение № 118/05.07.2011 г. по т.д. № 491/2010 г. на II ТО, решение № 71/08.09.2014 г. по т.д. № 1598/2013 г. на II ТО, фактурите отразяват възникналата между страните облигационна връзка и осчетоводяването им от търговското дружество – ответник, включването им в дневника за покупко-продажби по ДДС и ползването на данъчен кредит по тях по смисъла на ЗДДС, представлява недвусмислено признание на задължението и доказва неговото съществуване. Според приетото в решение № 42/2010 г. по т.д. № 539/2009 г. на II ТО, решение № 92/2011 г. по т.д. № 478/2010 г. на II ТО и решение № 47/2013 г. по т.д. № 137/2012 г. на II ТО, дори да се счете, че издадената фактура е неистинска /неавтентична/ или е останала неподписана за „получател“ от купувача по договора за търговска продажба, респективно от възложителя по договор за изработка, тя може да послужи като доказателство за възникване на отразените в нея задължения, ако съдържа реквизитите на съществените елементи на конкретната сделка, отразена е счетоводно от двете страни, както и е ползван данъчен кредит.

Съгласно приетото в решение № 67/31.07.2015 г. по т. д. № 631/14 г. на ВКС, II ТО първичните счетоводни документи се преценяват от съда според тяхната редовност и във връзка с всички доказателства по делото, а когато фактурата е подписана от лице без представителна власт или не е подписана изобщо и не е отразена в счетоводните регистри на двете страни, не е вписана в дневниците за покупки и продажби и справките-декларации по ЗДДС, не е ползван данъчен кредит по нея - тогава тази фактура сама по себе си не може да установи нито сключване на договор за търговска продажба, нито получаването на стоката. Съдът намира, че настоящият случай е именно

такъв.

По делото е представена фактура № ... от 20.05.2020 г. /едностранно подписана/, по която доставчик е ищецът ЕТ „ФИРМА“, с наименование на стоката /услугата/ - „Авансово плащане по идеен проект и разработка на система за автоматично пълнене на бункери към пакетиращи машини“, получател - ответникът „ФИРМА“ ООД и обща стойност - 2 000,00 лева /ДДС не е начисляван/.

Ищецът е представил таблици, в които са отразени данни за фактури, издадени на ответника през годините, като твърди, че същите представляват счетоводни извлечения. В тази връзка следва да се посочи, че представените таблици не носят подпис на лицето, което ги е съставило /представител на счетоводното дружество, обслужващо ищеца/. В допълнение от представените по делото справка от приходите от продажби на ответното дружество на база неговите счетоводни отчети по данни от Т.Р., таблица по счетоводни показатели на ответника по данни от счетоводните отчети в Т.Р. и ГФО на ответното дружество за периода 2016 г. – 2021 г., публикувани в Т.Р., също не се установява облигационна връзка между страните по процесната фактура. Дори да се приеме, че през годините между страните са съществували трайни търговски отношения, то не може въз основа на тях да се презюмира облигационна връзка между тях по процесната фактура.

Доколкото не се установи страните да са постигнали принципни уговорки относно обема и вида на съответните стоки и услуги, и дължимото възнаграждение, следва да се приеме, че за всяка отделна услуга те следва да определят условията на договора – предмет и цена, които са и съществените елементи на договора за търговска продажба. Доколкото страните са търговци, към правоотношенията между тях следва да се прилагат и правилата на ТЗ – арг. от чл. 286, ал. 1 ТЗ.

Липсват съставени писмени доказателства в подкрепа твърденията на ищеца за наличие на конкретната облигационна връзка. В тази връзка следва да се отбележи, че в открито съдебно заседание, проведено на 07.12.2023 г., по реда на чл. 176 ГПК са изслушани обясненията на управителя на ответното дружество А.Д.Д.. Управителят Денев оспорва ответното дружество да е възлагало на ищеца разработване на система за автоматично пълнене на бункери към пакетиращи машини. Посочва, че преди години лично е разговарял с г-н К.Ж. по темата, като възприема този разговор за предварителен и проучвателен. Твърди, че не е заявявал и не е подписвал договор с посочения от ищеца предмет. Оспорва ищцовите твърдения за наличие на дълготрайни търговски взаимоотношения между страните. Споделя, че веднъж се обърнал към ищеца да поправи едни контактори, като в тази връзка била издадена фактура и същата била заплатена от ответника. Счита проведения между него и г-н Ж. разговор за предварителен такъв и посочва, че не е възлагал на ищеца изработката на идеен проект, като оспорва твърденията на ищеца за промяна /намаляване/ в производствените обеми на

ответното дружество, която да е довела до промяна в решението му да инвестира в автоматизация на производството.

Съдът намира, че в случая ищецът не доказва издадената от него фактура № ... от 20.05.2020 г. да е отразена в счетоводните регистри на ответното дружество. Фактурата не е подписана от ответната страна и не се доказва да е вписана в дневниците за покупки и продажби и справките-декларации по ЗДДС, поради което и с оглед константната практика на ВКС, настоящият съдебен състав намира, че в случая сама по себе си процесната фактура не установява облигационна връзка между страните с предмет „Идеен проект и разработка на система за автоматично пълнене на бункери към пакетиращи машини“, съответно предаване и получаване на престацията. С оглед на изложеното, настоящият съдебен състав приема, че от съвкупната преценка на събрания по делото доказателствен материал не може да се направи обоснован извод за наличие на възникнало между страните облигационно отношение по фактура № ... от 20.05.2020 г., поради което главният иск се явява неоснователен и следва да бъде отхвърлен изцяло.

По иска с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД :

Уважаването на иска за присъждане на обезщетение за забава е предпоставено от основателността на главния иск, поради което искът с правно основание чл. 86 ЗЗД също е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

По отговорността на страните за разноски:

При този изход на делото, право на разноски има само ответникът.

Ответникът не е представил доказателства за сторени разноски, поради което такива не му се дължат.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК от ЕТ „ФИРМА“, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление: гр. Ш., срещу „ФИРМА“ ООД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление: гр. С., район „...“, ул. „...“ № ..., положителни установителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. I ЗЗД, вр. чл. 327, ал. 1 ТЗ и чл. 86, ал. I ЗЗД за признаване за установено, че „ФИРМА“ ООД дължи на ЕТ „ФИРМА“ следните суми: 2 000,00 лева, представляваща главница за неизпълнено задължение по фактура № 483 от 20.05.2020 г., ведно със законната лихва, считано от 30.06.2022 г. до изплащане на вземането и сумата 407,22 лева, представляваща лихва за периода от 20.06.2020 г. до 22.06.2022 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.дело № 35434/2022 г. по описа на СРС, III Г.О, 176-ти състав.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____